

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

Detaljplan för bostäder i Sersådalen, Björnrike Del av Vemdalens Kyrkby 49:4 och 3:2

Härjedalens kommun, Jämtlands län
Plan MB 2018-663

FÖRFARANDE

Ärendet handläggs med standardförfarande enligt plan- och bygglagen (PBL) 2010:900 uppdaterad till och med SFS 2018:1370. Kompletta planhandlingar, upprättade 2021-12-22 har sänts till kända sakägare enligt fastighetsförteckning samt till myndigheter och övriga boende som berörs.

Påbörjad: 2019-03-25

Samråd: 2020-07-15 – 2020-08-09

Granskning: 2021-12-22 - 2022-01-20

INKOMNA SKRIVELSER UNDER GRANSKNING

Myndigheter m.fl.

1. Lantmäteriet
2. Länsstyrelsen
3. Sametinget
4. Räddningstjänsten i Jämtlands län
5. Vatten- och Miljöresurs Härjedalens kommun
6. Trafikverket

Sakägare, boende som berörs,
företag och organisationer m.fl.

7. Destination Vemdalen
8. Privatperson 1 och 2
9. Lantbrukarnas Riksförbund
10. Skanova AB
11. Björnrike samfällighetsförening
12. Privatperson 3 m fl.
13. Handölsdalens sameby
14. Bergs Tingslags Elektriska
15. Kommunantikvarie

Bemötande av synpunkter kring riksintresse för rennärning

Kommunen har på vedertaget sätt i enlighet med PBL 5:11 a, MB 6:6 och MBF 5 § undersökt om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. I bedömningsunderlaget finns bland annat en rennäringensanalys som tagits fram efter synpunkter från länsstyrelsen i undersökningssamrådet och samrådsyttrande.

Av granskningsyttrandet framgår att länsstyrelsen anser att den framtagna utredningen på ett tillfredsställande vis beskriver hur det utpekade riksintresseområdet används av berörd sameby och placerar rennäringens bedrivande i ett bredare sammanhang där olika påverkansfaktorer tas upp, till exempel turism, skogsbruk, infrastruktur med mera. Länsstyrelsen anser även att det i utredningen analyseras möjliga effekter som direkta, indirekta och kumulativa, vilket ger en uppfattning om förutsättningar och utmaningar för rennäringens bedrivande. Länsstyrelsen ställer sig dock tveksam till slutsatserna och anser bland annat dels att detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan, dels att genomförandet av detaljplanen kan antas innebära att riksintresset för rennäringen inte tillgodoses.

Härjedalens kommuns inställning till Sametingets riksintresseanspråk framgår av den gällande översiktsplanen och det särskilda utlåtande som hör till den. Sammanfattningsvis anser kommunen att utpekandet av riksintressen för rennäringen inom områden som inte ligger inom de statligt ägda renbetesfjällen är felaktigt. Marken inom dessa områden, bland annat i anslutning till det aktuella planområdet, omfattas enligt det lagakraftvunna så kallade renbetesmålet inte av någon renskötselrätt. Därför anser kommunen att det per automatik inte skall vara ett riksintresse. Översiktsplanen är vägledande, men inte bindande för senare beslut. Utgångspunkten är dock att kommunen vid senare beslut ska följa sina bedömningar i översiktsplanen.

Även om kommunen i och för sig fortfarande ifrågasätter riksintresseanspråket har kommunen ändå i arbetet med den aktuella detaljplanen, genom rennäringensanalysen, bedömt vilken påverkan som exploateringen kan ha på rennäringens bedrivande. Rennäringensanalysen har uppdaterats och förtydligats efter länsstyrelsens synpunkter i granskningsyttrandet, så att det klart framgår att de slutsatser som dras inte bygger på den tolkning av rättsfallet som omnämns i analysen och som länsstyrelsen ifrågasatt. I utredningen analyseras de direkta, indirekta och kumulativa effekterna och görs en samlad bedömning av konsekvenserna för rennäringen. Slutsatsen är att konsekvenserna bedöms bli små till måttliga och att detaljplanens genomförande inte påtagligt kommer att försvåra rennäringens bedrivande.

Den utförda rennäringensanalysen utgör ett planeringsunderlag. Själva analysen och bedömningen är utförd av Sweco med betydande erfarenhet av analyser i aktuellt ämne. Kommunen saknar skäl att ifrågasätta resultatet.

Sammanfattningsvis anser kommunen att de berörda områdena över huvud taget inte är av riksintresse för rennäringen. Även om riksintresseanspråket i och för sig skulle vara berättigat, är det likväl genom utredningen visat att detaljplanens genomförande inte kommer att påtagligt försvåra rennäringens bedrivande, och att således riksintresset i sådant fall tillgodoses.

För Härjedalens och Bergs gemensamma miljö- och byggnämnd
Thomas Wiklund

Sveg 1 augusti 2022

Sammanfattning av synpunkter och kommentarer till dessa

1 Lantmäteriet

För plangenomförandet viktiga frågor där planen måste förbättras

Konsekvenserna av att genomförandeavtal används behöver redovisas. När avsikten är att använda genomförandeavtal (genomföra markanvisningar och/eller teckna exploateringsavtal) ska kommunen enligt 4 kap. 33 § 3 st. 2 men PBL redovisa avtalens huvudsakliga innehåll liksom konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal i planbeskrivningen. Lantmäteriet har vid genomläsningen inte hittat någon redovisning av dessa konsekvenser. Planbeskrivningen behöver därför kompletteras med sådana skrivningar.

Delar av planen som bör förbättras

Den administrativa bestämmelsen om genomförandetid ” Genomförandetid är 7 år laga kraft” går förstås att förstå, men verkar sakna några ord.

Eftersom höjdkurvorna är många och dessa inte har tonats ner blir plankartan svårsläst. På vissa ställen är det till och med svårt att utläsa vilka bestämmelser som gäller. Detta innebär att tydlighetskravet i 4 kap 32 § § PBL, inte förefaller vara uppfyllt och behöver därför åtgärdas. Höjdkurvorna borde till exempel kunna ges en svagare färgsättning.

Bemötande: *Konsekvenser av att genomförandet sker via exploateringsavtal har förtydligats. Texten angående genomförandetid har reviderats och höjdkurvorna i grundkartan har tonats ner.*

Yttrandet medför ändring av handlingarna.

2 Länsstyrelsen

Sammanfattning av yttrande

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att planens genomförande kan antas innebära att riksintresset för rennäringen enligt 3 kap 5§ Miljöbalken, MB (1998:808) inte tillgodoses. Länsstyrelsens samrådsyttrande innefattade även synpunkter gällande ingripandegrunder för hälsa och säkerhet med hänsyn till risk för ras- och skred samt miljö kvalitetsnormer för vatten. Kommunen har efter samrådsskedet tagit fram ytterligare utredningar och kompletterat detaljplanen på ett sådant sätt att Länsstyrelsen inte har några mer synpunkter i de frågorna med hänsyn till sitt tillsynsansvar enligt 11 kap. 10 § PBL.

Riksintresse rennäring

Planområdet ligger delvis inom ett område (Skorvdalsfjället/Vemdalsfjället) som är utpekat som riksintresse för rennäringen enligt 3 kap 5 § MB. Området är ett så kallat kärnområde, det vill säga att det har en total kvalitet som har avgörande betydelse för möjligheterna att varaktigt bedriva renskötsel inom samebyn. Kärnområdet och flyttlederna används både för koncentrerade flyttar och som strövbetesområde när samebyn flyttar till andra vinterbetesområden på hösten, eller omvänt tillbaka på våren. Alltså upprätthåller vinterbetesområdet och flyttlederna i anslutning till planområdet funktionella samband som är nödvändiga för att renskötseln ska kunna bedrivas inom olika säsongsbetesområden i en sammanhållen årscykel.

Länsstyrelsen anser att den framtagna utredningen Rennäringsanalys Handölsdalens sameby på ett tillfredsställande vis beskriver hur riksintresseområdet används av berörd sameby. Utifrån de effekter

som identifieras gör utredningen en samlad konsekvensbedömning att, utöver det direkta markanspråket inom kärnområdet, förväntas den indirekta störningen från planområdet medföra en negativ påverkan på förutsättningen för vinterbete och strövbete i kärnområdet. Utredningen bedömer dock att konsekvenserna blir små till måttliga eftersom störningen bedöms inte bli så stor att den medför att riksintresset blir obrukbart i sin helhet.

Länsstyrelsens ställer sig tveksam till slutsatserna i den samlade konsekvensbedömningen i utredningen och instämmer inte i resonemanget som leder till kommunens ställningstagande om påverkan på riksintresse för rennäring. Analysens bedömning att påverkan på riksintresset inte blir påtaglig grundar sig på en dom (MMD M35-19) angående en vindkraftspark. Utredningens tolkning av domen menar att om en verksamhet inte riskerar att medföra att riksintresset som helhet blir obrukbara, ska dess konsekvens inte ses som påtagligt försvårande av rennäringens bedrivande. Länsstyrelsen anser inte att domen kan tolkas på det sätt som analysen gör och betonar att domen snarare lyfter vikten av att skydda funktionella samband mellan olika riksintresseområden. Vidare kan domen inte anses vara juridiskt vägledande då den inte kommer från högsta instans.

Länsstyrelsen är medveten om att indirekta effekter är svåra att kvantifiera. Länsstyrelsen ifrågasätter dock att konsekvenserna ska bedömas som liten negativ till måttlig negativ. När osäkerhet uppstår borde bedömningen snarare utgå från miljöbalkens s.k. försiktighetsprincip och då kan ett påtagligt försvårande av rennäringen i området inte uteslutas.

Länsstyrelsen instämmer också i rennäringens analysens bedömning om att de svårigheter som samebyn idag har med att använda de båda flyttlederna av riksintresse öster och väster om planområdet och i anslutning till planområdet bedöms öka vid ett genomförande av planen i och med att intensiteten av störningarna ökar på tillfartsvägar, skidspår, skoterspår och dylikt. Länsstyrelsen finner med tanke på möjliga kumulativa effekter och med utgångspunkt i försiktighetsprincipen i miljöbalken att planens genomförande kan antas innebära att riksintresset för rennäringen inte tillgodoses. Områdets värde som samlingsområde med bra betesmark, förutsättningarna för renarnas flytt samt funktionella samband med andra riksintresseområden kan komma att påverkas negativt och rennäringens bedrivande kan påtagligt försvåras vid ett genomförande av planen.

Sett till slutsatser i kommunens rennäringens analys kan detaljplanen antas innebära betydande miljöpåverkan vilket medför att en strategisk miljöbedömning borde genomföras. En strategisk miljöbedömning analyserar och beskriver planens miljöeffekter utifrån olika rimliga alternativ eller scenario och kan identifiera eventuella förebyggande och avhjälpande åtgärder för att motverka negativa miljöeffekter.

Grundvattenförekomst

Området ligger på en grundvattenförekomst (WA60959393), som den 20 december 2021 fick fastställda miljö kvalitetsnormer för kemisk och kvantitativ status samt för skyddat område för dricksvattenförsörjning. Det är lämpligt att detta beskrivs inför planens antagande då grundvattenförekomsten inte nämns i samrådshandlingarna eftersom den var inte formellt fastställt tidigare. Grundvattenförekomsten sammanfaller till stor del med vattenskyddsområdet.

Föreskrifterna för vattenskyddsområdet är gamla och i behov av revidering, varför det kan vara nödvändigt att närmare undersöka eventuell påverkan på Sersån och på grundvattnet då det inte är säkert att föreskrifterna täcker in det som är aktuellt idag för att säkerställa kvaliteten i dricksvattentäkten även framgent.

Bemötande: För bemötande av synpunkter kring riksintresse för rennäring, se politiskt bemötande, sidan 2.

Bemötande grundvattenförekomst

Planbeskrivningen har kompletterats med informationen om grundvattenförekomsten. Angående vidare undersökning av eventuell påverkan på Sersån och grundvattnet bedömer kommunen att den dagvattenutredning som tagits fram visar på att risker kan hanteras på ett bra sätt utifrån de effekter som förväntas uppstå utifrån den planerade markanvändningen.

Vad gäller risker för grundvattnet bedömer kommunen att risker som kan uppstå på grund av markarbeten kan hanteras genom nuvarande bestämmelser i föreskrifterna som anger anmälningsplikt för vissa gräv- och schaktarbeten. Kommunen har därmed förutsättningar för att begära in relevanta underlag från verksamhetsutövaren. Utifrån den planerade markanvändningen som är boende ser inte kommunen behov av ytterligare föreskrifter.

Yttrandet föranleder ändring av handlingarna.

3 Sametinget

Sammanfattning av yttrande

Aktuellt ärende berör trivselland och kärnområde av riksintresse för rennäringen. Det finns även en flyttled av riksintresse ca 1,5 km väster om planområdet. Området erbjuder goda betesförhållanden för både marklav och hänglav, men i dagsläget präglas området av intensiv turistverksamhet under hela året, med tyngdpunkt på vinterturism. Området utgör därmed redan idag en flaskhals under flytten till och från vinterbetesmarkerna. Kommunen har haft dialog med Handölsdalens sameby och det framgår att samebyn är negativ till detaljplanen och motsätter sig ytterligare exploatering. Berörd sameby är redan generellt hårt träng av en mängd olika exploateringar och andra störningar i form av vindkraft, skogsbruk, täkter, infrastruktur, rovdjur, skotertrafik.

Sametingets ställningstagande: Sametinget står fast vid tidigare inlämnat yttrande med följande tillägg. Sametinget anser att detaljplanen inte ska beviljas och antas. Sametinget bedömer att planens genomförande får betydande miljöpåverkan och borde därför omfattas av miljöbalkens bestämmelser om upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap i motsatts till kommunens bedömning. Kommunen har kompletterat ärendet med en rennäringssanalys som beskriver renskötseln i områden, och samråd har genomförts med samebyn, men Kommunen har inte fått samernas fritt, informerade förhandssamtycke att anta detaljplanen.

Berörd sameby har rätt till inflytande och ska ha möjlighet att påverka beslut där mark och vatten inom det samiska traditionella området berörs. Samråd/Konsultation ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog med samerna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i besluten. Samråd har skett, men det framgår inte hur samebyns synpunkter och behov beaktats i planen. För samernas allmänna intresse är det av betydelse att samerna i området själva kan styra sin utveckling inom sina traditionella marker vilket samerna som urfolk har rätt till. Sametinget anser att kommunen bör göra omtag i processen för att arbeta för ett fritt på förhand informerat samtycke, men att det även bör respekteras om samerna säger nej.

Flytt av renar och renarnas fria strövning kommer att påverkas negativt. Flyttleden som är av riksintresse för rennäringen kan påtagligt skadas och därmed försvåra bedrivandet av renskötsel. En fördjupad miljökonsekvensbeskrivning bör tas fram, där samebyn har inflytande i processen, för att visa på exploateringens framtida effekter för den samiska kulturen. En ny bebyggelse handlar inte bara om att det tillförs 49 nya tomer inom detaljplanerat område. Folk vill röra sig ute i terrängen, det tillkommer skoteråkning, skidåkning etc. under vinterperioden. Bedömning av verksamhetens

konsekvenser ska göras utifrån en helhetssyn av samebyns markanvändning där områdets funktion och samtliga kumulativa effekterna ingår för att få en heltäckande bild.

Renen i sig är en ekosystemtjänst som upprätthåller den biologiska mångfalden och en traditionell naturbetesbaserad renskötsel bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö men även av betydelse för Ett rikt växt- och djurliv, Levande skogar, Myllrande våtmarker, Levande sjöar och vattendrag. Renskötselns viktiga bidrag till miljö kvalitetsmålen ska därför också beaktas.

Den upprättade Rennäringsanalysen behandlar flera delar, men behöver kompletteras i första hand över de effekter förslaget förväntas medföra för den samiska markanvändningen i ett bredare perspektiv och således för den samiska kulturen. Renskötseln är den starkaste kulturbäraren för árbediehtu, samisk traditionell kunskap, det samiska språket, levnadssättet och den samiska kulturen. Sametinget anser därför att en MKB behöver kompletteras med planens sociala och kulturella effekter, för att säkra framtida generationers möjlighet att utöva sin kultur enligt minoritetsspråklagen och Barnkonventionen.

Sametinget anser att det är oroväckande att Kommunen anger att omfattningen av det indirekta betesbortfallet inte kan fastställas innan planen är genomförd. Sametinget vill påminna om att rennärigen är en förutsättning för den samiska kulturen och riksintresseskyddet för rennärigen tillkom p.g.a. rennärigen svårigheter att hävda sig mot starka exploateringsintressen. Staten har en skyldighet att tillförsäkra att renskötseln fortsatt ska kunna existera även för kommande generationer och då är markerna av den största betydelse. Vinterbetesmarkernas särskilda betydelse för renskötseln bör särskilt beaktas. Samebyn framhåller att kvarvarande resurser för rennärigen behöver skyddas för att samebyn framgent alls ska kunna nyttja området kring Vemdalskalet och Björnrike.

Den fysiska planeringen får inte hindra eller försvåra för renskötseln i sitt arbete med klimatanpassning. Forskningen lyfter fram att konkurrerande markanvändning är en av de faktorer som har störst påverkan på renskötseln och att det kommer att ha stor betydelse för effekterna av ett förändrat klimat. Tillgången till olika betesmarker och flexibilitet att nyttja dem vid olika årstider och väderförhållanden är därför mycket viktigt för renskötselns klimatanpassningsmöjligheter. Den förnybara energiproduktionen som ska avhjälpa klimatförändringarna, gör att renskötseln drabbas dubbelt av klimatförändringarna. Dels direkt genom att vintrarna blir allt svårare, dels av den direkta markförlusten som t.ex. en vindkraftsetablering innebär.

Kommunen uppger att fastigheten som berörs av detaljplanen ligger i ett område där samebyn har betesrätt utifrån civilrättsliga avtal som en konsekvens av den s.k. Härjedalsdomen. Enligt Länsstyrelsens uppfattning kan inte en civilrättslig dom i ett mål mellan enskilda parter begränsa den offentligrättsliga möjligheten att peka ut riksintressen. Ett riksintresse är ett statligt geografiskt anspråk som syftar till att stärka ett visst allmänt intresse, och som tillämpas först vid rättsliga beslut om ändringar av mark- eller vattenområden enligt de 12 lagstiftningar som tillämpar miljöbalkens hushållningsbestämmelser. Riksintresseutpekanden har därför ingen direkt koppling till juridisk markstatus eller markägarskap. Sametinget delar länsstyrelsens bedömning.

Vägledande avgöranden:

Det har kommit vägledande avgöranden som tydliggjort samernas rätt, som urfolk och folk, till sina traditionellt nyttjade marker och till att bevara och utveckla sin kultur.

- HD:s dom Mål nr T 853-18 – Girjasdomen ska beaktas bl.a. i den mening att vid rättstillämpning där det är fråga om att väga olika faktorer mot varandra ska samernas intresse av att kunna vidmakthålla sin kultur, däribland renskötseln tillmätas särskild betydelse.
- CERD/C/102/D/54/2013 – FN:s rasdiskrimineringskommitté konstaterar att hänsyn ska tas till urfolks landrättigheter. Kommittén hänvisar till Nordisk Samekonvention (pågående arbete)

om att rätten till land är grunden för samisk kultur, språk, socialt liv och skyddar individuella och kollektiva egendomsrätt till mark och vatten. Man gör även hänvisningar till artikel 26 ur folksdeklarationen och general recommendation no 23 samt EMRIP:s studie om FPIC. Samerna ska även verksamt konsulteras, miljö- och social- konsekvensbeskrivningar ska göras.

- MÖD, P 2702-19 Detaljplan för Kappruet – MÖD fastställde MMD:s beslut att för att förstå markens betydelse för renskötelsen i området krävs information och kunskaper om hur samebyn bedrivit, bedriver och avser att bedriva sin renskötelse och hur områdets funktion, både på lång och kort sikt, inverkar på samebyns renskötelse som helhet.
- MÖD, Mål nr M 2288-19 Tillstånd för täktverksamhet. - MÖD ansåg att området ska skyddas, trots att det inte är utpekad riksintresseområde. ”Genom utredningen har samebyn gjort sannolikt att det tänkta täktområdet är beläget inom ett område som är av sådan avgörande betydelse för samebyns möjligheter att bedriva renskötelse att det enligt 3 kap. 5 § första stycket miljöbalken ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennäringens bedrivande. Bedömningen förstärks av redovisade kumulativa effekter av övrig markanvändning inom området.”

Vid en tillämpning där det är fråga om att väga olika faktorer mot varandra ska det tillmätas särskild vikt i att staten ska främja det samiska folkets möjligheter att behålla och vidmakthålla sin kultur, däribland renskötelsen.

***Bemötande:** Se politiskt bemötande, sidan 2. Yttrandet medför ingen ändring av handlingarna*

4 Räddningstjänsten

Räddningstjänsten har tagit del av er remiss angående granskningshandlingar för detaljplan för bostäder i Sersådalen, Björnrike. Del av Vemdalens kyrkby 49:4 och 3:2, ert DNR:MB 2018-663.

Vägarna i Björnrikeområdet är mycket svårframkomliga för räddningstjänsten och det finns en oro för hur tillkommande vägar anordnas. I det här fallet beskrivs det att en vägstudie har utförts för att säkerställa att de nya vägarna lever upp till kommunens krav på enskilda vägar. Det förutsätter vi då borgar för räddningsfordonens framkomlighet.

För att få fram brandvatten till området ska våra tankbilar köra skytteltrafik mellan brandposten vid Centrat och planområdet. Det ställer stora krav på framkomligheten. I övrigt har vi inga synpunkter på granskningshandlingarna.

***Bemötande:** Nya vägar kommer att anläggas enligt kommunens styrande dokument för enskilda vägar, vilket borgar för att de ska motsvara räddningstjänstens krav. Fjällvägen respektive Vesselstigen kommer att åtgärdas för tillfredsställande standard på exploatörens bekostnad.*

Yttrandet medför ingen ändring av handlingarna

5 Vatten och miljöresurs

Citat från planbeskrivning: ”Inom planområdet finns yta avsatt för sophantering. Ytan bör planeras dels med förutsättningar att ingå i en gemensamhetsanläggning, dels utifrån skyddsföreskrifter för vattentäkt. Grovsopor, elektronikavfall, och farligt avfall sorteras vid närmaste återvinningscentral som ligger i Hedeviken, cirka 20 km från Björnrike.”

För att tydligare visa att vi behöver möta nuvarande och framtida krav föreslås ändring till: ”Inom planområdet finns yta för sortering av hushållens avfall utifrån nuvarande och kommande krav.”

Bemötande: Texten revideras utifrån förslaget.

Yttrandet medför ändring av handlingarna.

6 Trafikverket

Trafikverket har inga synpunkter.

7 Destination Vemdalen

Synpunkter:

- Saknar en beskrivning av och även en lösning beträffande skoter och skidaccesser ut och in från området till skoterleder, längdspår och skidbackar/liftar.
- Saknar angoringspunkter ut mot skoterleder, avlastningsplatser och parkeringar för skoter, vilket absolut måste tillföras.
- Då detta område tillför drygt 40 fastigheter utan direkt access till skidsystemet och till längdspår, så kommer detta att medföra att de boende måste ta bilen för att ta sig till backar och längdspår. Det medför ett ökat tryck på befintliga parkeringsplatser i området. Parkeringsplatser som redan i dag är för få för att klara behov som finns. Detta måste lösas.

För destination Vemdalens långsiktiga utveckling och attraktivitet är det av högsta vikt att utvecklingen sker på ett långsiktigt hållbart sätt för alla berörda parter. Därför är det viktigt att hänsyn även tas till rennäringens behov. Nedanstående citat är ur rapporten och med den som grund, är vi tveksamma till exploateringen, som detaljplanen ser ut i dag.

- ”De kumulativa konsekvenserna av planen bedöms bli större än dess direkta och indirekta påverkan, beroende på hur övrig framtida exploatering påverkar samebyn”

Det är av största vikt att kommunen ser ett långsiktigt ansvar för de resurser vi har för en långsiktig och hållbar destinationsutveckling, inte minst för de natur och friluftsvärden i har för besökare, lokalbefolkning och rennäring. Detaljer i denna detaljplan är ett exempel på där det behövs en bättre genomtänkt plan för infrastruktur och bevarande av natur och friluftsupplevelser. Björnrikes längdspår det enda spårområde i destination Vemdalens tre skidområden som inte är sönderexploaterat och förstört av tomter och vägar.

Dalen mellan Gråhogna och Högfjället är nu det enda kvarvarande rekreativsområdet med orörd skog och fjällterräng för vandring, tur och längdåkning i preparerade längdspår. I detaljplanen bedöms det att det inte finns någon påverkan på längdspåret. Avståndet mellan längdspåren ner till bebyggelsen är endast 30 meter. Detta kommer starkt påverka miljön och den skyddande skog som finns runt längdspåren.

För hela resmålet attraktivitet och långsiktiga hållbarhet är det viktigt att inte påbörja ett intrång och på sikt även förstöra miljön i och runt även dessa längdspår. Ytan av skyddande skog nedanför spåren bör var 80-100 meter för att inte påverka miljön runt spåren.

Om alpinåkare kör genom skogen över längdspåren från pisterna för att nå sitt boende, kommer de preparerade skidspåren i allra högsta grad att påverkas när de korsar längdspåren. Någon lösning eller inplanerad led för alpinskiåkare, finns inte med i detaljplanen. Det kommer bli en stor påverkan på längdspåren pga avsaknad av promenadvägar. I detaljplanen finns inget krav på exploatören att verka för en fungerande infrastruktur vad det gäller tex GC vägar, Inte heller tas effekterna av ökad biltrafik i området, där det redan råder stor brist på parkeringsplatser.

Närheten till längdspåren kommer att medföra att de boende använder spåren som promenadväg och därmed förstör prepareringen och den ibland sköra marken under i längdspåren. Detta har redan skapat konflikt mellan, skidåkare och vandrare samt spårdragare i samtliga våra längdspår (både på Vemdalskalet och i Storhogna). Detta till följd av avsaknad och krav på exploatörer om att skapa en vettigt fungerande infrastruktur.

Destination Vemdalen har inkommit med ett förtydligande till sitt yttrande.

Vid ett möte med exploatören, Skistar och vägsamfälligheten gavs en bra presentation och förtydliganden avseende kapacitet för skidanläggningen, ski in/ski out, underhåll vägar, skyddsavstånd skidspår, skoterparkeringar mm. Flera av de farhågor jag gett uttryck i yttrandes redde ut på ett bra sätt. Destination Vemdalen har inget emot en fortsatt utveckling av Björnrike, självklart ser vi det som positivt med en fortsatt långsiktig hållbar destinationsutveckling.

Fortsatt viktigt är att denna plan säkerställer att besöksanledningarna för alla, hämtas hem, så att den tar ansvar för en långsiktigt hållbar destinationsutveckling. Det är framför allt de natur- och friluftsvärden som finns idag och som är våra reseanledningar förutom den alpina produkten, vi avser. Tex tillgången och upplevelsen av längdspåren och den direkta tillgången till upplevelser och rekreation som fortsatt är naturnära och obrutna av annan verksamhet. Det är av stor vikt att exploateringen sker med långsiktigt tänk och ansvar. Även säkerställande till Ski in- Ski out till den alpina produkten är fortsatt viktig.

Bemötande: *Kommunen tar till sig synpunkterna. För att inte påverka miljön i anslutning till skidspåren är en skyddskorridor på mellan 40 och 100 m avsatt. Kommunen bedömer att korridorrens bredd och markens lutning kommer att bevara miljön och upplevelsevärdet kring skidspåren.*

Det finns en risk för att skidspåren påverkas av att alpina skidåkare korsar skidspåren på väg till planområdet. Det finns möjlighet att verka för att kanalisera åkare till vissa platser och därmed undvika att påverkan blir utbredd. Då skidspåren inte ingår i planområdet kan dock inte detaljplanen reglera läget för en övergång. Kommunen ser dock positivt på att exploatören i samråd med spårhållaren verkar för en sådan åtgärd.

Då det inte finns någon skoterled i närheten av planområdet har det inte setts som nödvändigt att anordna skoteranslutning inom planområdet. Kommunen delar uppfattningen om att det behövs skoterparkering/avlastningsplats, men anser att den bör ligga i anslutning till skoterled.

Fjällvägen kommer att åtgärdas på exploatörens bekostnad så att den motsvarar de krav kommunen ställer på enskilda vägar vad gäller vägbredd mm. Förutsättningar för gångtrafikanter upp mot planområdet torde därmed förbättras.

Planområdets läge och förutsättningar inom angränsande mark ger inte förutsättningar för att en ordnad skidväg ska kunna lösas inom ramarna för detaljplanen. Det är därför troligt att boende inom området kan komma att använda bil för att ta sig till det alpina skidområdet.

Under planarbetet har kommunen övergripande undersökt Björnrikes besökarkapacitet, framför allt med avseende på alpint skidsystem, vägar och tillgängliga parkeringsplatser i anslutning till liftar. Kommunen har inhämtat information och synpunkter från dels ansvarig huvudman för den alpina skidanläggningen, dels väghållaren för vägsystemet inom Björnrike, för att avgöra områdets behov av kapacitetshöjande åtgärder samt vikten av en skidled för anslutning till alpint skidsystem.

Utifrån de inspel kommunen fått från dessa aktörer bedöms inga trängselrelaterade problem förekomma inom Björnrike, vare sig inom alpint skidsystem, längs vägar eller kring allmänna parkeringsplatser. Därmed bedöms konsekvenserna av att det saknas en skidled som små, då det bedöms finnas kapacitet för ett ökat antal trafikrörelser på vägar, samt tillräckligt många tillgängliga parkeringsplatser för att mäta även kommande behov.

Yttrandet medför ingen ändring av handlingarna.

8 Privatperson 1 och 2

A Naturvärden

I bilagan Naturvärdesinventeringen sägs att naturvärdet skall klassas som Högt (2). Med föreslagen plan kommer den nyckelbiotop som angränsar till området påverkas och störas dels genom ökat slitage, dels genom dagvatten från planområdet. Ovanstående är skäl för omprövning/överklagan.

I bilagan Fågelinventeringen har tre arter inte noterats:

- a) Pärlluggla (sjunger i planområdet), senaste observation 12 januari 2022
- b) Järpe, påträffad ett flertal tillfällen i området
- c) Lavskrika, senast påträffad i området 13 januari 2022

Ovanstående påkallar skäl för ny fågelinventering.

Det antal rödlistade arter som påträffats i området, samt den fridlysta arten spindelblomster påkallar åtgärder. I föreslagen plan finns ingen beskrivning av hur skydd av dessa rödlistade/fridlysta arter kommer att hanteras. Vi hemställer om åtgärder enligt ovan.

Bemötande Naturvärden: Kommunen förhåller sig genomgående till relevant artskyddslagstiftning. Att ett område är utpekade som nyckelbiotop betyder inte att det är formellt skyddat, utan är markägarens eget utpekade av skog med naturvärden som avsätts från konventionellt brukande. Områdets naturvärden bedöms inte som unika utan är relativt vanliga för det aktuella området. De fridlysta arter som påträffats bedöms inte komma att påverkas av planerad bebyggelse då de återfinns på naturmark inom detaljplanen.

En fågelinventering har tagit fram i syfte att kartlägga förekomsten av fåglar i området med tyngdpunkt på häckfågelfaunan samt de arter som är upptagna på Artdatabankens rödlista, eller Artskyddsförordningens bilaga 1. Riktade undersökningar och/eller bedömningar har gjorts mot ugglor, större rovfåglar (huvudsakligen kungsörn, jaktfalk och pilgrimsfalk), hackspettar och skogshöns. Enligt inventeringen bedöms området sammantaget ha ett påtagligt ornitologiskt värde, men inte onormalt högt för biotopen fjällnära naturskogsartad barrblandskog. Området har inte högre ornitologiska värden än de omkringliggande områden. Kommunen bedömer därmed att områdets fågelfauna inte utgör något hinder för att ta området i anspråk för den planerade bebyggelsen.

B Korridorens bredd

Det saknas en tydlig motivering till varför en 40 meter ridå av icke planlagd mark mot befintligt stugområde är att anses som ”lämplig”. Det saknas även beskrivning av bedömda konsekvenser för angränsande stugområde, både vad gäller kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser.

I enlighet med vårt svar i det tidigare samrådet anser vi att 40 meter kommer att innebära störningar och negativa konsekvenser både för vår stuga och för övriga näraliggande stugor. Under byggnationstiden kommer störningarna vara omfattande med ett så kort avstånd. Särskilt om grävarbeten kommer att ske utefter hela den del av nya planområdet som vätter mot befintlig bebyggelse.

På längre sikt kommer befintligt angränsande stugområde påverkas av störande ljud och ljus från såväl de nya fastigheterna och de nya vägarna som från skidåkare/gående som passerar nära eller över tomtgränserna (se även punkt C nedan). Det kommer även bli en ökad exponering av vind. Förändring av dagvattenavrinningen kan också komma att påverka vår tomt med ett avstånd om endast 40 meter.

Några sådana resonemang finns inte i kommunens underlag. Vi hemställer därför fortsatt om att korridorrens bredd (ridån av icke planlagd mark) ska utökas, åtminstone till det dubbla (dvs 80 till 100 meter) jämfört med kommunens förslag (40 meter).

Bemötande B Korridorrens bredd: Området som är under planering har varit utpekad för bebyggelse i kommunens fördjupade översiktsplan sedan 2009. Kommunen ser det som naturligt att ansluta till befintlig bebyggelse då det ger effektiv användning av marken och minimerar behoven av markarbeten för infrastruktur och ledningar.

När obebyggd mark bebyggs förändras boendemiljön för angränsande fastighetsägare. Närmiljön blir inte den samma som tidigare och mark som varit allemansrättsligt tillgänglig för aktiviteter i naturen privatiseras och bebyggs. Under exploateringskedet, som utgör en begränsad period, kan störningar i form av ljud från arbetsmaskiner uppstå.

Kommunen bedömer vid planering av ny bebyggelse om den nya bebyggelsen kan medföra skador, olägenheter eller risker för hälsa och säkerhet för omgivningen. I det här fallet bedömer kommunen att den aktuella detaljplanen kan genomföras utan att det uppstår skador, olägenheter eller risker för hälsa och säkerhet för boende i närliggande, befintliga bostadsområden.

För att förändringen av det etablerade bostadsområdets närmiljö ska bli mindre påtaglig när det nya bostadsområdet utvecklas, har kommunen planerat in en skyddsridå mellan planområdet och de befintliga fastigheterna. Kommunen bedömer därmed att man tagit erforderlig hänsyn gentemot befintlig bebyggelse. Avrinnande dagvatten hanteras inom planområdet, se gärna den dagvattenutredning som tagits fram för området.

C Ski in/ski out, vägar med mera och planering i icke-planlagd mark

Vi anser att:

(i) *kommunen inte har svarat på frågan om ski-in resp ski-out i korridoren. Enligt kommunens underlag har en ordnad ski-in och ski-out inte kunnat säkras i detaljplanen. Detta kommer innebära ski-in i form av friåkning. En sådan ski-in kommer att påverka oss negativt då befintliga längskidspår ovanför vårt hus kommer att användas av slalomåkare, vilka därefter ta sig ner nära eller över vår tomt och via korridoren. Redan nu använder skidåkare denna väg och med så många fler hus/gäster blir påverkan och störningarna för oss mycket större.*

Utöver sådan friåkning riskeras spontan ski-out ske via korridoren ut på Aspstigen (och Alstigen) med störningar för näraliggande stugor och trafikrisker med skidåkare på vägarna. Trafikrisker nämns inte i underlaget, vilket är anmärkningsvärt då dessa risker redan idag är stora med skidåkare på smala vägar. Med fler skidåkare på vägarna (från nya området) ökar olycksrisken. Barn och ungdomar åker dessutom ofta själva, vilket ytterligare ökar risken för olyckor.

(ii) *kommunen har planerat in anslutningar mellan befintligt och planerat stugområde i icke planlagd mark. Att planera in stigar i icke planlagt område (korridoren) har kommunen gjort trots att det*

anges att detaljplanen inte reglerar marken utanför planområdet, och att rådigheten över korridoren ligger hos markägaren. Den inriktade stigen mellan Aspstigen och planområdet är lagd mycket nära vår stuga, vilket inte är acceptabelt. Om stigar planeras in på kartor är risken mycket stor att sådana stigar sedan anläggs. Dels kan stigar då underlätta för spontan ski-in/ski-out (negativt enligt ovan), dels ökar sådana stigarna störningarna för befintligt angränsande stugor. Vi använder stugan ofta både vinter- och sommartid och en stig så nära vår stuga är i mycket hög grad störande.

Med ökad bredd på korridoren enligt punkt B ovan minskar också risken för att en spontan stig uppstår, och att – om så ändå sker – att en sådan stig inte hamnar nära vår stuga.

Vi hemställer därför om att

- Trafikrisker med skidåkare på vägarna till/från nya området utreds
- Ski-in och ski-out utanför korridoren ska säkras utanför korridoren
- Stigar tas bort i planläggningsdokument och på kartor
- Inga vägar, el eller VA dras mellan nya och befintligt stugområde (varken permanent eller under byggtiden)

Bemötande C Ski-in/ski-out, vägar med mera och planering i icke-planlagd mark: Skidåkning är en stor anledning till att många väljer att vistas i Björnrike vintertid. Att se skidåkare utanför sin fastighet ser inte kommunen som en olägenhet för någon fastighetsägare i området. Om en fastighetsägare vill förhindra att skidåkare använder den privata tomtmarken finns det inget hinder för fastighetsägaren att sätta upp en gärdesgård, enklare staket eller på annat sätt markera sin tomtgräns.

Kommunen har inte kunnat fastställa en ordnad, sammanhängande skidväg från planområdet till skidsystemet genom själva detaljplanen. Kommunen ser dock positivt på om exploatören i samråd med andra berörda aktörer i ett senare skede hittar lösningar för en ordnad skidväg på lämplig plats.

Det är möjligt att både fotgängare och skidåkare kommer att använda Aspstigen och Alstigen för att nå skidområdet respektive centrat. Det är alltid önskvärt att kunna skilja oskyddade trafikanter från biltrafiken, men då kommunen saknar rådighet över mark inom det befintliga bostadsområdet har det inte setts som en möjlig åtgärd. Genom att dessa gator inte trafikeras av genomfartstrafik, utan endast fungerar som tillfart för ett begränsat antal fastigheter är dock biltrafiken begränsad.

Detaljplanen reglerar inte marken utanför planområdet. Rådigheten över den så kallade korridoren ligger därmed hos markägaren. Kommunen har dock visat att det är möjligt att nå befintliga gator (Aspstigen och Alstigen) genom skogskorridoren då det är önskvärt att så många som möjligt kan nå centrat och skidområdet till fots. Kommunen bedömer inte fotgängare som nyttjar allmänt tillgänglig infrastruktur som olägenhet för närboende.

D Krav på kompensationsåtgärder

I underlagen framgår inga krav på kompensationsåtgärder för exploatören. En sådan kompensationsåtgärd kan vara att säkra ski-in och ski-out. Vi hemställer om redovisning av kompensationsåtgärder för exploatören.

Bemötande D Krav på kompensationsåtgärder: Som tidigare nämnt har inte kommunen funnit det möjligt att detaljplanera för en ordnad, sammanhängande skidväg mellan planområdet och skidbackar/liftar. Därmed kan inte heller kommunen ställa krav på exploatören om att åstadkomma en sådan lösning.

E Övrigt

Vi utgår från att vi hålls löpande informerade om hanteringen av ovanstående punkter. Vi hemställer vidare om att få skriftligt svar innan antagande av detaljplanen, dvs innan något beslut tas i ärendet.

Bemötande E Övrigt: Som processen för en detaljplan ser ut meddelas samtliga som lämnat synpunkter under granskningen som kommunen inte har tillgodosett, inför att planen ska upp för beslut.

Yttrandet föranleder ingen ändring av handlingarna.

9 Lantbrukarnas riksförbund

Det är LRF Härjedalens kommungrupps utgångspunkt att all jordbruksmark i kommunen i största möjliga utsträckning ska undantas från bebyggelse, eftersom jordbruksmark som bebyggs inte kan återskapas. Det är också LRFs utgångspunkt att skyddet för jordbruksmarken ska stärkas utan att den enskilde företagarens planer på byggnader och anläggningar i syfte att värna och utöka produktionen hindras. Då förslaget inte berör betesmark och genom att det är en satsning som är bra för området så tillstyrker kommungruppen förslaget.

Bemötande: Kommunen noterar synpunkten.

10 Skanova

Skanova har luftförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet. Skanova önskar delta i lednings samordning i detta projekt. Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Tvingas Skanova vidta undanflyttningssåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den. Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på plankartan.

Bemötande: Inga markreservat för luftledning som avser abonnent-/distributionsledningar kommer att införas i planen. Exploatören betalar flytt om det blir nödvändigt vid genomförandet av planen. Planbeskrivningen kompletteras med informationen.

Yttrandet föranleder ändring av planförslaget.

11 BJÖRNRIKE SAMFÄLLIGHETSFÖRENING

Sammanfattning av yttrande

Exploateringsåtgärder inom GA11

Planbeskrivningen anger att exploatören avser att förbättra standarden på vägen från Vesselstigen på sträckan fram till planområdet, uppföra vägbelysning längs huvudvägar inom planområdet, anlägga ny anslutningsväg till planområdet samt vidta förbättringsåtgärder på Fjällvägen och Vesselvägen.

Vi anser oss inte ha erhållit vare sig önskvärd beskrivning eller säkerhet för de utfästelser som beskrivs. Omfattning, beskrivning, gränsdragning med mera är för oss inte klarlagt. Flertalet frågor anges ska hanteras via exploateringsavtal. För att vi ska kunna ställa oss bakom planförslaget måste sagda exploateringsavtal komma oss tillhanda för att kunna säkerställa att exploatören tar fullt ut ansvar för sagda förbättringsåtgärder.

I sammanhanget anser vi det som självklart att även Vesselstigen omfattas i sagda exploateringsavtal. Den vägen ligger förvisso utanför planområdet men det finns inga juridiska hinder för att även låta avtalet omfatta den vägen som kommer att bli avsevärt mycket mer belastad i och med utbyggnaden av planområdet.

Om kommunen så kan tänka sig är vi villiga att låta exploateringsavtalet vara en så kallad trepartsöverenskommelse. På så sätt säkras att Exploatören utför samtliga sina utfästa exploateringsåtgärder.

Byggrättsstorlek, antalet bostäder och behovet av parkeringsplatser

Minsta fastighetsstorlek enligt planförslaget uppgår till 1200 kvm. De flesta sådana blivande fastigheter får enligt förslaget ha en maximal byggnadsarea (BYA) om 17%, innebärande omkring 200 kvm BYA eller 365 kvm BOA. Vidare innehåller planförslaget inte någon begränsning av antalet bostäder/lägenheter per fastighet. Den mycket generösa byggrätten i kombination med möjligheten att bygga obegränsat antal lägenheter på respektive fastighet bekymrar oss. Vi anser att det kommer att leda till att området inte får den fritidshuskaraktär som planförfattarna och kommunen förutsatt. Med aktuellt planförslag ser vi framför oss att planområdets generösa byggrätt snarare kommer att göra att det blir ett område av flerbostadshus då bostadsexploatörer med all säkerhet kommer att göra samma bedömning och se att det ger högsta avkastning för dem.

Med en byggrätt om 365 kvm BOA skulle det på varje fastighet med lätthet gå att bygga lägenhetshus med 4-6 lägenheter och en boyta om 60-90 kvm vardera. Därtill bör man nog räkna med tillskott av ytterligare en lägenhet i ett komplementbostadshus. Av inledningstexten på sidan 3 går att läsa att planområdet beräknas rymma ca 300 bäddar, motsvarande 7,5 bädd per fastighet. Den beräkningen måste i ljuset av ovanstående resonemang vara avsevärt underskattad. Vi bedömer att antalet bäddar snarare bör uppskattas till minst det fyrdubbla, en bra bit över 1.000 bäddar. I det sammanhanget undrar vi förstås om gjorda beräkningar för belastningar på våra befintliga vägar, VA-system, renhållningsytor och andra utredningar har fått rätt ingångsvärden?

I planförslaget finns en parkeringsberäkning där en fastighet som bebyggs med en lägenhet skall tillskapa 2,5 parkeringsplatser och motsvarande 5 vid uppförande av ett parhus. Med den generösa byggrätten i kombination med möjlighet att uppföra obegränsat antal lägenheter ser vi framför oss att parkeringsbehovet per fastighet kan uppgå till ett tiotal, eller mer. Så som området har illustrerats på plankartan ser vi det som mycket svårt att tillskapa så många parkeringsplatser, särskilt mot bakgrund av områdets topografi. Vår erfarenhet är att det lägger över ett orimligt tungt ansvar på kommunens bygglovshandläggare att se till att denna parkeringsföreskrift faktiskt efterlevs. Tyvärr ser vi konsekvenserna av det redan idag med problem att parkeringar på kvartersmark inte räcker till och gatumark ianspråkats för parkering. För vår del innebär det svårigheter att utföra snöröjning på ett ändamålsenligt sätt och en utbredd grannosämja som ofta kanaliseras gentemot oss.

Vi motsätter oss därför att planförslaget saknar begränsning av antalet lägenheter/fastighet och anser att den gamla föreskriften om maximalt två lägenheter per fastighet återinförs, åtminstone för de fastigheter med beteckningen dl på plankartan. Med det uppskattar vi att antalet bäddar ändå kommer att uppgå till det dubbla jmf med de beräknade 300 och att antalet bilplatser per fastighet kommer att uppgå till mellan 5-7 stycken.

Bemötande: *Kommunen har valt att inte reglera antal lägenheter i planen. Funktioner med parkering, lämplig markanpassning och liknande ska säkerställas i bygglovsprövningen. Detaljplanens angivelser om parkering gäller och ska redovisas i bygglovet.*

Om fler än två lägenheter tillskapas i en byggnad klassas den som ett flerbostadshus.

Bygglovsansökan kan då inte bedömas som ett fritidshus, utan krav på tillgänglighet, energi och liknande faller in. Till ett flerbostadshus (det vill säga en byggnad med fler än 2 lägenheter) kan inga ytterligare lägenheter inredas utan ett nytt bygglov. Attefallshus får enbart komplettera en- och tvåbostadshus och kan därmed inte byggas om huvudbyggnaden är ett flerbostadshus.

Kommunens erfarenhet är att detaljplaner som reglerats med exempelvis två lägenheter leder till att bygglov söks för två lägenheter och enbart parkeringsplatser för två lägenheter tillskapas. När

slutbesked sedan givits kan varje bostad inredas med ytterligare en bostad och ett Attefalls hus med en egen lägenhet utöver vad detaljplanen stipulerar. I ett sådant fall saknar kommunen möjlighet att säkerställa plats för parkeringsplatser och liknande, eftersom ytterligare en bostad får inredas utan lov och Attefallshus enbart kräver en anmälan.

I ett bygglov ska samtliga planbestämmelser vara uppfyllda. Därmed bedömer kommunen att antal lägenheter per fastighet kommer bli självreglerande utifrån hur många parkeringar som faktiskt får plats. Eftersom antal parkeringsplatser per lägenhet är reglerade kommer kommunen därmed kunna neka bygglov om inte det villkoret uppfylls inom kvartersmark. Detaljplaner får inte reglera mer än nödvändigt och kommunen bedömer att bygglovsprövningen hanterar dessa frågor på ett bra sätt. Kommunens samlade bedömning är att resultatet av det som föreslås i detaljplanen och det som synpunkten vill avvärja bäst hanteras enligt kommunens förslag.

Kommunens avsikt har inte varit att styra mot fritidshusbebyggelse eller en stugby utan att pröva vad området tål gällande bostad. En bostad ska gå att inreda för permanentbostad eller som fritidshus vid en-/tvåbostadshus. Den stora BYA har sedan samrådet varit liknande och kommunen har medgivet en så stor area som volymstudien indikerar att platsen klarar så att möjligheten finns till ett större garage för skoter eller bil kan tillskapas vid sidan av bostaden.

Antal bäddar är ett mycket osäkert sätt att räkna på. I den fördjupade översiktsplanen bedömdes området med dåtidens byggnationer kunna inrymma cirka 300 bäddar.

Kommunen bedömer utifrån sin volymstudie och behov av mark för tillräckligt antal parkeringsplatser på den egna fastigheten att varje fastighet kan bebyggas med 1-3 lägenheter (2 lägenheter/fastighet i genomsnitt), med cirka 8 bäddar per lägenhet i snitt. Det ger ett mått om cirka 640 bäddar inom planområdet.

Antalet bäddar kan också räkas som en bädd per cirka 10 kvm BOA. Med 40 fastigheter och en teoretiskt maximal BOA om 365 kvm innebär det 1460 bäddar inom planområdet.

Att räkna antal bäddar utifrån teoretisk BOA kan dock bli missvisande då vissa väljer att maximera boendet medan andra skapar större garage eller liknande. Kommunen bedömer därmed att tillkommande bäddar kan beräknas till mellan 640 och 1460 bäddar.

Exploateringsåtgärder

Exploatören åtar sig att förbättra standarden på Fjällvägen fram till planområdet. Vägen med tillhörande anläggningar ska uppfylla kraven i kommunens styrande dokument för enskilda vägar samt vad som krävs för en funktionell avfallshantering. Detta regleras genom exploateringsavtal mellan kommunen och exploatören. Åtgärder på Vesselstigen hanteras i separat avtal mellan exploatören och väghållaren.

Synpunkterna medför ingen ändring av handlingarna.

12 Privatperson 3 m fl.

Sammanfattning av yttrande

Vi är i grunden för en utveckling och exploatering av Björnrikes fritidsområde, men vill att kommunen beaktar nedanstående påpekanden för att säkerställa den unika miljön runt Björnrikes leder och längdspår.

Påverkan på skyddsvärda naturvärden

Planområdet ligger inom riksintresse för friluftsliv och rennäring, ovan gränsen för fjällnära skog och med obruten kontinuitet av äldre träd på upp till 255 år.

Enligt kommunens egen miljöinspektör har skogen ett högt naturvärde kopplat till påtagligt biotopvärde med kontinuitetsskog. Avrinning från planområdet som bär med sig sediment kan ytterligare påverka den redan hårt ansträngda Veman, Håsjön och Yttersjön med ytterligare övergödning, uppgrundning och igenväxning som följd.

Vidare anser kommunernas egen miljöinspektör att många av de skyddsvärda arter som finns i området är beroende av större sammanhängande skog. Naturvärdesbedömning och hänsyn har inte följt standarden för en NVI

Påverkan på rekreativsmöjligheter

Björnrikes längdspår det enda spårområde i destination Vemdalens kärnområde som inte blivit sönderexploaterat och förstört av tomter och vägar. Dalen mellan Gråhogna och Högfjället är nu det enda kvarvarande rekreativsområdet med orörd skog och fjällterräng för vandring, tur och längdåkning i preparerade längdspår.

Kommunen bedömer i detaljplanen att någon påverkan på längdspåret inte finns. Men avståndet mellan längdspåren ner till bebyggelsen är endast 30 meter. Det kommer starkt påverka den miljö och den skyddande skog som finns runt längdspåren. Ytan av skyddande skog nedanför spåren borde dubblas för att inte påverka miljön runt spåren.

I detaljplanen finns inget krav på exploatören att bereda gångvägar för de boende till de mer centrala delarna av Björnrike. Närheten till spåren kommer medföra att de boende använder spåren som promenadväg och därmed förstör prepareringen och den ibland sköra marken under i längdspåren. Detta har redan skapat konflikt mellan, skidåkare och vandrare samt spårdragare i samtliga våra längdspår (både på Vemdalsskalet och i Storhogna). Detta till följd av en total avsaknad och krav på exploatörer om att skapa en vettigt fungerande infrastruktur.

Påverkan på längdspåren med anledning av ski-in

Om alpinåkare kör genom skogen över längdspåren från pisterna för att nå sitt boende, kommer de preparerade skidspåren i allra högsta grad att påverkas om när de korsar längdspåren två gånger på fler olika ställen. Någon lösning eller inplanerad led för alpinskiidåkare, finns inte med i detaljplanen.

Bemötande: Kommunen förhåller sig till relevant artskyddslagstiftning i planprocessen. Det finns vissa naturvärden inom planområdet, men värdena bedöms inte som unika eller högre än i angränsande områden. De skyddade arter som påträffats ligger utanför kvartersmark och bedöms inte skadas av etableringen. Kommunen bedömer att problem med sediment i avrinning kan avhjälpas med de åtgärder som dagvattenutredningen anger.

För att inte påverka miljön i anslutning till skidspåren är en skyddskorridor på mellan 40 och 100 m avsatt. Kommunen bedömer att korridorrens bredd och markens lutning kommer att bevara miljön och upplevelsevärdet kring skidspåren.

Skidspåren kan komma att påverkas av att alpina skidåkare korsar skidspåren på väg till planområdet. Det finns möjlighet att verka för att kanalisera åkare till vissa platser och därmed undvika att påverkan blir utbredd. Då skidspåren inte ingår i planområden kan dock inte detaljplanen reglera en sådan åtgärd. Kommunen ser dock positivt på att exploatören i samråd med spårhållaren vidtar en sådan åtgärd vid ett genomförande av planen.

Yttrandet medför ingen ändring av handlingarna.

13 Handölsdalens sameby

Handölsdalen sameby motsätter sig exploatering av detta område. Samebyn menar att området redan är för mycket utbyggt som det är i dag, och att det inte finns utrymme för mer utbyggnad i detta område. Samebyn menar att vidare utbyggnad avsevärt försvårar, fördyrar och omöjliggör för den fria strövningen för renarna mellan olika betesområden.

Området runt Vemdalen är redan i dag en flaskhals när det gäller flyttningar och strövning mellan sommar och vinterbete. Området är också ett viktigt betesområde. Samebyn tycker också att rennäringensanalysen är för snålt tilltaget när det gäller kumulativa effekter, vidare utbyggnad kan få och får försvårande effekter för rennäringen. Om man försvårar och omöjliggör den fria strövningen kan detta innebära att renarna i förlängningen blir kvar året runt i vinterbetesområdet. Hoppas på en förståelse för samebyns synpunkter.

***Bemötande:** Se politiskt bemötande, sidan 2. Yttrandet medför ingen ändring av handlingarna*

14 Bergs tingslags elektriska

Vi är inte nöjda med denna plan. Är denna detaljplan godkänd? Vi vill ha fler E-områden för Nätstationer och på annan placering än förslaget i denna plan. Varför har vi inte blivit kontaktad under uppförande av planförslaget enligt överenskommelse?

***Bemötande:** Kommunen har haft kontakt med Bergs tingslags elektriska tidigare under planprocessen. Handlingarna har justerats efter nätägarens önskemål.*

Synpunkterna medför ändring av handlingarna.

15 Kommunantikvarie

Plan- och genomförandebeskrivningen konstaterar att det inom eller i anslutning till planområdet inte finns kända fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar enligt Riksantikvarieämbetets Forsök. Påträffas hittills okända fornlämningar omfattas de av lagskydd enligt KML.

I plan- och genomförandebeskrivningen finns även en övervägning gällande rennäringens intressen i området, och renbetet. Utvecklingen av markanvändning, betesmöjligheter etc i området är i förlängningen också en fråga av intresse ur kulturmiljösynpunkt.

Beskrivningen landar i att "rennäringens utredningen visar på flera parallella effekter, där planläggningens konsekvenser för rennäringen på sikt är svårbedömda", men bedömer att ett genomförande inte orsakar "någon påtaglig påverkan [enligt Miljöbalken?] på renskötselns förutsättningar och därmed bedömer kommunen att planen är förenlig med miljöbalkens hushållningsbestämmelser.

Det bör förtydligas ur vilken synpunkt "påtaglig påverkan" bedömts. Begreppet "påtaglig skada" är centralt för tillämpningen av reglerna angående riksintressen i miljöbalken, och kommunen bör närmare kunna redogöra för hur sammanvägningen av påverkan och skador på rennäringsen gjorts, då kommunen landat i att påverkan (eller skadan) inte är påtaglig. I övrigt ingen erinran.

Bemötande: Planförslaget sändes ut på granskning under perioden 22 december 2021 till 20 januari 2022. Kommunen mottog kommunantikvariens synpunkter den 4 mars 2022.

Kommunen noterar synpunkterna.

Medverkande tjänstemän

Malin Bernhardsson
Katrina Ekelund

ÄNDRINGAR EFTER GRANSKNING

Plankarta

- Texten angående genomförandetid har reviderats.
- Höjdkurvorna i grundkartan har tonats ner.
- Lokalisering av tekniska anläggningar inom planområdet har justerats efter nätägarens önskemål.

Planbeskrivning

- Planbeskrivningen har förtydligats avseende konsekvenser av att genomförandet sker via exploateringsavtal.
- Information om att inga markreservat för luftledningar som avser abonnent-/distributionsledningar kommer att införas i planen samt att exploitören bekostar flytt om det blir nödvändigt vid genomförandet av planen.
- Information om den beslutade grundvattenförekomsten har lagts till.
- Text om avfallshantering har reviderats